

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 1. avgusta 2019 - Leto XXIX, št. 31

stran 2

ZGODOVINSKA POVORKA, RAZSTAVE, KONCERTI IN SPOMINSKI TEK

»KRASNA SI, BISTRA HČI PLANIN«
stran 4-5

»ŠKE ZDAJ MI KOSMINJE DÉ AUF, GDA SE SPAUMNIM NA TAU«
stran 6

V EDNOJ IŽI SMO SPALI, ...
stran 8

Zgodovinski dnevi v Monoštru

ZGODOVINSKA POVORKA, RAZSTAVE, KONCERTI IN SPOMINSKI TEK

Ob 355. obletnici monoštrske bitke so zainteresirane pričakali s pestrim programom na Monoštrskih zgodovinskih dnevih, ki so jih v mestu ob Rabi organizirali prejšnji konec tedna. Prireditev so prvič pripravili leta 2003. Takrat je bila skromna, a je z leti postala zanimiv niz programov, ki vsako leto zadnji julijski konec tedna pričakuje domačine in turiste z okrog petdesetimi kulturnimi, športnimi in kulinaričnimi programi.

Razstavo o zdravstvu Monoštra je odprl farmacevt dr. László Haragh

V okviru zgodovinskih dnevov so tokrat odprli več razstav. Domačine je najbolj zanimala razstava o zgodovini zdravstva v mestu. Pripravilo

V Monoštru so že leta 1856 odprli javni »špital«, ki je bil poimenovan po sv. Elizabeti. Razstava v pritličju občine bo na ogled eno leto.

Pierro (prvi z leve) je razvil igro o monoštrski bitki

jo je Monoštrsko domoznansko društvo, ki je zbralo veliko starih dokumentov, fotografij in zdravniških naprav. Kot zanimivost: cistercijani so zdravilne rastline sadili na vrtu samostana že okrog leta 1780, prvo posvetno lekarno pa so v mestu odprli leta 1826. Farmacevt dr. László Haragh je ob odprtju razstave izpostavil, da je imelo zdravstvo pomembno vlogo v življenju občine.

Druga razstava je na ogled avli gledališke dvorane. S pomočjo vojaških predmetov, uniform in orožja zasebnega zbiratelja Andrása Berkeja predstavlja način varovanja meje. Nekaj predmetov je tudi iz starejših časov, denimo uniforma iz leta 1848, je izpostavil zbiratelj iz Zalske županije in dodal, da je na svetu le ena taka uniforma. Tudi letos so veliko gledalcev pritegnili prisotni v povorki v

zgodovinskih kostumih, na čelu te pa je bil – kot vsako leto – monoštrski župan Gábor Huszár in parlamen-

tarni poslanec območja Zsolt V. Németh.

Menih v povorki

bor Huszár. Zvečer so mestni park napolnili gledalci, saj je koncert ansambla Honebeast pritegnil veliko ljudi. Društva za ohranjanje zgodovine (madžarski in turški vojaki) pa so se pripravljala na prikaz monoštrske bitke (1664), ki vsako leto zaokroži Monoštrsko zgodovinske dneve.

Turški vojak

O bitkah se velikokrat odloča na terenskih mizah. Verjetno je to navdušilo Pierra – doslej smo ga poznali kot glasbenika –, da se je začel ukvarjati z izdelavo družabnih iger. Igro o monoštrski bitki, ki jo lahko igrata dva ali pa igrajo štirje, so predstavili v Muzeju Avgusta Pavla. Premiere so se udeležili slovenska parlamentarna zagovornica porabskih Slovencev Erika Köleš Kiss, župan Monoštra

novim umetnim jezerom, ki so ga naredili na mestu nekdanjega bazena. Ob jezeru so tudi sanitarije, malo vstran pa je vzorčni nasad zelišč z namakalnim sistemom. Tudi na otroke niso pozabili, zanje so uredili igrišče.

V soboto, tretji dan programa, pa so že sedemnajstič priredili Tek v spomin na monoštrsko bitko. Čeprav vreme ni bilo prijazno do organizatorjev, prav ob 18. uri je nevihta dosegla Monošter, se je kljub dežju glavnega teka udeležilo 120 tekačev in tekačic. Premagali so razdal-

András Berke ob uniformi iz leta 1848

V sklopu Zgodovinskih dnevov so tudi uradno predali namenu obnovljeni mestni park. Zanj je občina v programu »Zelena mesta« dobila 239 milijonov forintov, za

jo malo več kot devet kilometrov, od monoštrske baročne cerkve do spominskega križa v Modincih/Mogersdorfu in nazaj. Kot že nekaj let je ponovno zmagal Monoštrčan

Ob predaji obnovljenega mestnega parka je zapela skupina ljudskih pevk Antal Békefi

obnovo je porabila 170 milijonov forintov. Park pričakuje obiskovalce z urejenimi sprehajalnimi potkami in

Zsolt Koszár, ki ima tudi porabske korenine.

László R. Horváth
Foto: LRH in Sonja Kóbor

Markovci

ODPRTJE ZELENEGA PARKA

Občina Šalovci in Krajski park Goričko sta ob koncu projekta Green Exercise še amfiteater. Projekt so začeli uresničevati pred tremi leti in zanj

Pomen Zelenega parka so predstavili župan Iztok Fartek, sodelavka Krajskega parka Goričko Nataša Krpič in Andrea Kovács, ki je bila tudi v vlogi prevajalke.

in odprtju Zelenega parka pri turističnem nastanitvenem centru Peterloug v Markovcih na novinarski konferenci predstavila nastajanje in pomen projekta. Župan Iztok Fartek je povedal, da je bil vodilni partner narodni park Órség

iz projekta Intereg Slovenija – Madžarska 2014–2020 dobili milijon evrov. V projekt so vključili naravne in kulturne znamenitosti na Goričkem in v Porabju, sicer pa gre tudi za širše sodelovanje med Pomurjem ter Železno in Zalsko žu-

kalovcih; v Prosenjakovcih, Martjancih in pri Gradu; za kolesarje je na voljo 30 informativnih koticov. V vseh teh krajih so poudarjene lokalne, krajevne značilnosti. Izdali so tudi odlični zemljevid z informacijami v štirih jezikih, aplikacije z vsemi podatki pa si zainteresirani lahko naložijo na pametne telefone. Prav med novinarsko konferenco se je pripeljala skupina mladih iz okolice Ljubljane. V Zavodu za turizem, šport in kulturo občine Šalovci poudarjajo tudi pomen sodelovanja s Porabjem.

V lični zloženki (*Prijte v Peterloug, te pa malo n-okroug!*) so tudi razložili ime Peterloug. Domačini in v okoliških vaseh ime uporabljajo za nebesni pojav – mavrico. Poimenovanje novega nastanitvenega in turističnega centra v nekdanji šoli po mavrici se zdi zelo primerna izbira, kajti tu se na enem mestu *dotaknemo* vseh barv mavričnega spektra: modre vode – reke (potoka) Krka, zelenih gozdov po vsej okolici, rdečih makovih cvetov, ponosno izstopajočih sredi žitnih polj (kjer jih niso zatrla škropiva, kot so uničila tudi modriš ali kokalj) in rumenih toplih žarkov poletnega sonca, ki tu sije največ dni v letu. (Malo „romantike“ ne more škodovati zapisu, op. pisca). Markovska razvojna zgodba spada tudi v aktivnosti Krajskega parka Goričko (direktorica Stanislava Dešnik).

Čeprav nemara zveni za koga kot fraza, je dejstvo, da je za Goričko vsaka razvojna novost, ki prinese v ta prostor nekaj svežega, zelo pomembna pridobitev. A razvojnih novosti je malo oziroma premalo. Če so male občine v Sloveniji

prinesle nekatere pozitivne novosti, pa je njihova temeljna težava, da si večina ne morejo privoščiti zaposlitve strokovnjakov, ki

delitev velikih občin v male ali premajhne, niso pa se hkrati dogovorili za povezanost v pokrajino. Zdaj so te v Sloveniji mnogo bolj

Udeleženci novinarske konference so si ogledali opremo v Zelenem parku in jo nekateri tudi preizkusili.

bi se ukvarjali z razvojem. (Občina Šalovci npr. sodeluje s prejšnjim direktorjem Krajskega parka Goričko, dr. Bernardom Gorškom). Zagovorniki ustanovitve pokrajin poudarjajo tudi razvojni vidik. Politično »neobremenjeni« strokovnjaki ocenjujejo, da je bila narejena temeljna napaka, ko je bilo odločanje za raz-

pobožne želje kot realna možnost. Da ne gre za izmišljeno dilemo, se vidi pri nujni spremembi volilnega sistema do naslednjih parlamentarnih volitev, kar je zakonodajalcu naložilo ustavno sodišče. Toda vsaka stranka ima za zdaj *edino pravo, najboljšo rešitev*.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Markovci, prijazen del Goričkega, z novim razvojnim utripom po zaslugi turističnega nastanitvenega centra in Zelenega parka. Čezmejno sodelovanje se je pokazalo kot koristno, le nekdo mora ponuditi projekt in ga izpeljati. Denar ob dobrem projektu ni problem. Vendar je idej in projektov v tem delu Goričkega premalo, usaj za zdaj.

in dodal, da se dobro uveljavlja tudi mladinski hotel Peterloug – Mavrica. Dolej so našli 600 nočitev, rezervacije pa imajo že do konca leta. Prostori nastanitvenega centra in okolica so primerni tudi za različna srečanja, organizacijo delavnic in seminarjev ter za različne oblike izobraževanja. Večina opreme je postavljena, urediti morajo

panijo. Pomembno vlogo ima tudi kolesarska pot na obeh straneh meje, za kar je v Markovcih na voljo 34 koles. Skupaj z Órségom so kupili tudi manjši, 9-sedežni avtobus.

Ob markovskem so Zeleni parki tudi na Pityerszeru, ob Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru, na Dolnjem in Gornjem Seniku, v Sa-

Pozdravili so odličnjake

Na vaškem dnevu v Sakalovcih je županja Valerija Rogan pozdravila učence in dijake, ki so to šolsko leto končali kot odličnjaki. Bilo jih je sedem, in sicer Laura Cserkuti, Lilien Molnár, Nimród Horváth, Hanna György, Mark Horváth, Laura Serfőző in Noémi Illés. Čestitala pa je tudi tistim, ki so poleg petic imeli v spričevalu eno ali dve štirici. To so bili: Joákim Horváth, Mate Vajda in Jázmin Illés.

L. R. H.

PREKMURJE

Leto

Leto je tisti cajt, gda se dosta vsega godi zvüna, pod milim nebom ali pa pod kakšnim šatorom. Dosta je takših pa ovakših koncertov, proslav in raznih drugih prireditev. Velka večina od njih se konča z veselico, stera se največkrat potegne dugo v nauč. In tak je tudi v Prekmurju.

In ka se je kaj godilo v zadnjom cajti? Na Hotizi so že 24. pout po redi pripravili »slavne« ribe na hotiški način. V trej dnevaj so lidge pogeli več kak gezero kil rib. Ta tradicionalna turistično-kulturna prireditev v občini Lendava, stero vsakšo leto gorzišče skor deset gezero lidi iz cejle Slovenije, Rovaške, Madžarske in Avstrije, je tudi ena od največjih kulturnih prireditev v Prekmurju.

Veselo je bilou tudi na Hodoši, gé so proslavili 20. občinski svetek. Ob toj priliki so slavnostno prejkдали dva obnovljeniva stražniva torma, na Hodoši in v Krplivniki, na slavnostnom djileši občinske kotrige pa so raztalali tudi občinska priznanja in nagrade. Za častno občanko so võrazglasili nekdešnju fanjsko atletinjo Sonjo Roman, stera po konci športne kariere žive v Dajčlandi.

Bilou pa je tudi neka nauvoga. V naši novinaj smo že pisali o tom, ka je biu lani za najbaukšoga slovenskoga picopeka vöodabrani Martin Žokš iz Okrepčevalnice pri Cimeštru iz Kovačevca, steri je komisijo najbolje prepričo s svojo »drvarsko« pico. Té Goričanec, steri si svoj vsakdanešnji krüj slüži kak poklici gozdar, v svojoj krčmi pa pice peče za hobi ob koncih kedna, je v športom centri v domanjoj vesnici pripravo 1. festival pice na Goričkom. V peki pice so se vöspobali tak starejši kak mlajši. Tisto, ka so spekli, so na konci z veseldjom vsi vküper tudi pogeli.

Silva Eöry

»Rana võra, zlata võra« - mi je kraužilo v snenoi glavej, gda smo se 19. juliüša zrankoma v pau tretjoj s Sombotela napautili na Gorenji Senik. Pred petov võrov so se v centri največše porabske vesnice že zberali pautniki, šteri so se na pozvanje Državne slovenske samouprave podali na paut, na strokovno ekskurzijo v dalečnjo slovensko krajino Posočje.

Bila je eške samo ausma võra zazranka, gda so na busi naprej prišle fude, gitara pa trepjta. Sombotelskim pa peštarskim goslarom so se brž pridružili pesmarge, tak se je porabska pesem čüla skoro cejlo paut do Solkana pri Novoj Gorici. Tam je na naš autobus staupo domanji turistični vodič Igor Rutar.

Za našimi rbtí se je začnila zgüblati 681 mejterov visika Sveta Gora s prauškarskov cerkvov pa klauštrom, pelali smo se po štrejki nekdešnje železnice Trst-Jesenice-Beč. Cejlo paut nas je sprevajala reka Soča, ali kak go taljanski pa vogrski zovéjo, »Isonzó«, v šteroj živé erična ribja fajta »soška postrv« (pisztráng). Ta krajina je bila v prvoj svetovnoj bojni sploj važna tak za avstro-ogrski kak za taljanski rosag, med letoma 1915-1917 se je tam vlejla tzv. »soška fronta«, najbolje krvava bojna linija v plaminaj v cejloj evropskoj zgodovini. Pelali smo se nimo plamine Mrzli vrh, gde se je vojskovalo više gezero madžarski sodakov s Szegeđa. Oktobra 1917 je avstro-ogrski feldmaršal Svetozar Borojevič pauzvo Nemce na pomauč, pa napravo tzv. »čüdo pri Kobaridi«, prejkzbiu taljanske linije pa nazaj potisno neprijatele. Donk je po prvoj svetovnoj bojni cejla slovenska Primorska pod Italijo prišla pa tam ostala 25 lejt. Nacionalisti so gučali, ka je krajina puna Taljanov, donk pa je duče Mussolini skoro ednoga nej najšo, gda je leta 1938 prišo

prejkdat edno elektrarno pa ništerne sodačke cintore. Te so ga probali člani domanje antifašistične organizacije TIGR bujti, depa nej s pükša-

Kristalno čista voda v Tolminski koritaj

mi, nej z bombov se jim je tau nej posrečilo.

Gnes so bole méрни cajti. Po poštiji, štero so poznali že stari Rimljani, se gnesnedén dosta motoristov pela, vnaugo turistov pride v Posočje, ka bi se vozili z raftami, kenunami ali kajakami. V malom varaši Kanal majo eden stari maust, s šteroga mladi podje nut v ze-

Kapetan Dean Fon Merviç je znau vsikdar dobro volau napraviti na šifti Lucija

leno vodau Soče skačejo. Gda smo se Porabci tam nimo pelali, smo se leko čüdivali krajini na grajnci med Alpami pa Mediteranom, vej je pa eden veuki vihér en dén prva sčisto luft. Na nébi smo vidli drauveno piko, nekaj je z zmajom, šarkanjom leto.

Nad nami so se zdigavale plamine kauli vreja Krna. Če má što zavolé mauči, leko

»Krasna si, bistra hči plan

po štiri võraj koracanja gor pa trej võraj spüšćanja doj pride na drügo stran bregá k Bohinjskomi jezeri. Tau vse je v Triglavskom narodnom

kirišče povrnauili napunjeni z lépotami.

Odpelali smo se v vesnico Most pri Soči, gde smo gor na šift »Lucija« seli. Tam nam je kapetan Dean Fon Merviç dosta kaj hejcnoga pripovedo med tem, ka smo se pelali na akumulacijskom jezeri na Soči. Pautnike je prejdjen tö cüjzvau: ništerni z našoga busa so se leko za volan šifta postavili, pa ga malo obračali. Zmejs smo koštavali dobroute: žmano mineštro (župo z zelenjá) pa domanjo ribo soško postrv. Od alg zelena voda je pod nami 5-10 mejterov globka bila, njena farba je malo ovaška, čistejša gratala tam, gde je potok nut v jezero priteko. Med pelanjom smo vanej na süjom vidli pojbe pa dekle z dugimi črnimi vlasami, šteri so na muzični festival MetalDays v Tolmin prišli. Depa vidli smo vesnico Most na Soči tö, gde se je naraudo slovenski pisatelj Ivan Pregelj. Ta vés má partnerstvo s prekmurskima občinama Cankova ino Dobrovnik, šterivi ranč tak edno jezero máta.

Po žmanom obödi smo se napautili prauti Kobaridi, pa čüli, ka je kisnejši nemški general Erwin Rommel v prvoj svetovnoj bojni ranč tak na soškoj fronti slüžo. Gda smo se pelali, se je na našoj lejvoj zdigavo brejg Kolovrat, na drügoj strani šteroga Beneški Slovenci živéjo. Uni so ranč tak kak mi, Porabci, nikdar z drügimi Slovencami nej v vküpnom rosagi živeli. Po drügoj svetovnoj bojni so nej steli v Jugoslavijo priti, zdaj pa preživlajo žmetne asimilacijske čase v Italiji.

Med potjavu smo vidli vesnico Vrsno, gde se je slovenski pesnik, »goriški slavček« Simon Gregorčič naraudo ino Sveti Lovrenc, gde je kak dühovnik mrau. Kauli cerkve svetoga Antona nad Kobaridom so zbrali čonte sedem gezero taljanski sodakov, šteri so v prvoj svetovnoj bojni spadnili.

Posočje leži na srečanju evrazijske pa afriške tektonske plošče, zatok se tam dostakrat zemlja trausi. Od slejnjim je leta 2004 takšo bilau. Gd nega potresa, se na plaminaj méрно paséjo »cike«, avtoh-

kefir, depa eko-produkte ranč tak.

Od naše vodičke smo zvödali, ka so pavri z edne vési vküper v plamine zagnali maro. Če je štoj na priliko šest krav emo, je mogo trikrat telko, 18 dni

V mlekarni Planika redijo vsefelé tekoče pa trde dobraute z mlejka

tone tolminsko-bohinjske krave. Mlekarna »Planika« v Kobaridi, štero prejkmajo domanji pavri, na leto 10 miljau-nov litrov mlejka dojküpi. Gd smo go Porabci gorpoiskali, nam je sodelavka Nina Koren povödala, ka za eno kilo sira

delati za véš. Njini tolminski sir je mogo zoreti najmenje tri mesece, dosta takši potačov smo vidli v »arhivskoj zamenici« fabrike.

Porabski popautniki smo eške od znautra poglednili eden »stan«, tradicionalni leseni

Na avtobusi ta pa nazaj se je čüla porabska pesem

(sajt) 10 litrov mlejka nücajo. Mlejko samo pasterizérajó, depa ne homogenizérajó. V fabriki 74 lüdi dela, probajo pa gordržati tradicijo »planšarstva«, tau je, ka se krave od maja do septembra v plaminaj paséjo. Redijo tradicionalne sire, kak sta »tolminec« pa »planika«, depa majo šajte z djagdami, fajfrom pa konauplov tö. Zvün toga redijo zmaučé, škipke, segnjeno mlejko pa

ram planšara, kravdjoga pastéra v plaminaj. Ništérni naši so sire küpili, te pa smo se napautili domau. Čakalo nas je eške pet vör dugo pelanje do Gorenjoga Senika, tau se vej, ka sta igrauta pa nauta nej falili od Štajerske do Porabja. V imeni pautnikov se Državnoj slovenskoj samoupravi zavalamo za tau lejpo pa poučno ekskurzijo.

-dm-

Svetek slovenske folklore

V Böltincaj so že 49. paut pripravili mednarodni folklorni festival, steroga glavni tau je bilou tradicionalno nedelsko srečanje odraslih folklornih skupin, steromi so letos dali ime Svetek slovenske foklore. V parki pri böltinskem gradi so se na odri pou-

Domanja folklorna skupina se je predstavila s koreografijo z naslovon Fašenek in Lenka

leg folklorne skupine KUD Beltinci notpokazali ške folklorniki iz Vnanjih Goric, Rakeka, Maribora, Veržeja, Ljubljane in Kranja. Zanimivo je, ka se je domanja folklorna skupina predsta-

Iz Porabja je letos nej bila niti ena skupina med nastopajočimi, so pa bili Porabci (Agica in Lali Hanzek) med obiskovalci.

vila s koreografijo (ob pomauči Mirka Ramovža jo je pripravila Martina Tratnjek) z naslovom Fašenek in Lenka, se pravi, ka so si vödabrali porabski motiv.

49. böltinski folklorni festival se je začno z otvoritvijo razstave na temo Stauletница združítve prekmurskih Slovincov z matičnim narodom. Drügi večer je biu v znamenji tihinske folklore, vej pa sta se notpokazali skupini iz Italije in Poljske. Na sobotnom etnovečeri pa so se predstavili: Glasbena skupina KUD Beltinci, Maruša in Luka, ljudski godci Harangláb (Madžarska) in Bosanski lonac iz Bosne in Hercegovine.

Tekst in kejpa: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Akumulacijsko jezero pri Dozmatu

Zavolo spremembe klime je vremen tö vsigdar bola ekstremno. Pozimi nega snega, mraza, dapa ma se zgoditi tašo tö, ka gda bi že marca, aprila baukšo vremen čakali, te zapadne snejg ali pozebejo drejva. Poleti je vsigdar bola vraučé, zavolo tauga velke süče nastajajo. Dapa večkrat, če ranč nej na velkom tali, se ma zgoditi, pa zdaj že vsigdar bole nagausta, ka povauden pride. Tašoga reda v kratkom časi telko deždja spadne kak ovak v cejlom mejseci. Tau je poduploma nej dobro, gnauk zato, ka ta vnauga voda, stera v kratkom časi spadne, brž tastače pa za par dni znauva vse vöpose-ne. Po drügom tali, ta voda tam, gde se vküpnaberé, vse tazaperé, kak njive, poti tak rame. Kak po rosagi tak v Železni županiji.

Zavolo tauga, tašoga reda, gda povauden pride, dosta nevaul majo v Somboteli pa v okolici. Zdaj v okviru programa »Moderna mesta« se v Dozmati akumulacijsko jezero dela s cilom, če povauden pride, te tau vodau s potoka Arany v tau jezero pistijo pa s tejm obranijo Sombotel pa vasi, stere so v okolici. Na tau je 2 milijardi 36 miliaunov forintov dala Evropska unija. Jez, steri cejli dau dolazapré, je 421 mejterov dugi, gladina jezera de 44,1 ha pa 1 milijaun 130 gezero kubikov vode baude v njem, če de puno. Delo se je decembra leta 2017 začnilo pa tau leto, najkasneje jeseni se prejkda akumulacijsko jezero pri Dozmatu.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Prenavljajo malo dvorano

Ob 60. obletnici poslopja Državnega zbora je prvič deležna temeljite celostne prenove mala dvorana. To je zadnji del parlamenta, ki še ni bil v celoti obnovljen, v preteklosti pa se je ta dvorana ponašala z najmodernejšimi glasovalnimi napravami, ki so zdaj stare 50 let. »Dvorana je bila leta 1969 opremljena z eno prvih elektronskih glasovalnih naprav na svetu, ki jo je izdelal Institut Jožef Stefan v sodelovanju z inženirjem Jožetom Šnajderjem,« je povedal predsednik Državnega zbora Dejan Židan in dodal, da je bilo zdaj prav nedelovanje glasovalnega sistema ena največjih nefunkcionalnosti v dvorani.

Prenova male dvorane, v kateri zaseda Državni svet, v njej pa pogosto najdejo prostor tudi različni posveti civilne družbe, se je začela pred kratkim, končala pa se bo predvidoma do konca novembra. Obnovo izvajajo slovenska podjetja po načrtih iz let 2007 in 2008, stala pa bo nekaj manj kot 1,4 milijona evrov. Prenova je potrebna tudi zaradi približevanja slovenskemu predsedovanju EU, saj bo takrat del dejavnosti predvidoma potekal prav v tej dvorani. Po načrtih bo imela 90 sedežev, opremljena bo podobno kot velika dvorana.

Po Židanovih navedbah se je v Državnem zboru pojavila želja, da najpomembnejše dvorane v parlamentu poimenujejo. Pomurski poslanci bodo pisno predlagali vsem poslanskim skupinam, da malo dvorano imenujejo po Matiji Slaviču, ki je po besedah Židana »verjetno najbolj odgovoren za to, da je pred 100 leti prišlo do priključitve Prekmurcev k matičnemu narodu«. Veliko dvorano, ki je stara 20 let, pa bi poimenovali po starosti slovenske politike Francetu Bučarju, nekdanjem predsedniku slovenske Skupščine. Za poimenovanje dvoran je potrebno širše soglasje poslancev.

Irena Kogoj - Regina, pevka, stera je popejvala tudi na Evroviziji

»Ške zdaj mi kosminje dé auf, gda se spaumnim na tau«

Irena Kogoj, stera je v Murski Soboti ške gorrasla s priimkom Jalšovec, gnesden vsi, sploj tisti, stere bole muzika zanima, poznajo pod njenim umetniškim imenom Regina. No, istina pa je tudi tau, ka jo lidge, sploj tisti, steri so ji bole pri srci, ške furt najbolje poznajo po imeni Pupa: »Mami se je trno vidlo ime Irena, samo te pa sam bila takša mala pa je tau ime bilou malo preveč resno za mene. In te so me vsi začnili zvati Pupa (Baba). Gda so me škoniki k tabli zvali in so pravli Irena, sam furt prva brodila, što je zdaj tau.«

Sogovornica ma trno lejepe spomine na mladost. Njena držina je živela v rami, pouleg steroga je bilou eno velko mlašečo igrišče: »Tau je biu moj svejt. Dosta cajta sam tam preživela. Znam, ka mi je mama ponavadi bole živi guant goroblekla, ka je te z okna vōpoglednola in je včasi vidla, gé lejčem. Rejsan so tau lejpi spomini. Gnešnja deca več toga nemajo in ne poznajo. Pravli so mi, ka géjo med njimi takši, steri sploj prevala (bukfenc) ne vejo napraviti, gda pridejo v šaulo. Mi smo se pa tau vse navčili. Kolena so bila potučena, puna so bila malih kamnov, ali nam je nej bilou nikaj lagvoga.«

Čiglij je tudi šaula nej bila daleč vkraj od dauma, se ji je ta pout vidla trno duga, vej pa je v šauli nej bilou tak fajn kak prva na igrišči ali pa na kaupanci, kama je tudi rada odila, sploj vleti med počitnicami. Vidlo pa se ji je pri pouki glasbe, vej pa je že od malih nauč rada spejvala, kak pravi v smeji, »v sronjeki, pa ne vem, zakoj, mogauče zatau, ka je fajn odmevalo. Nej sam deteče pesmi spejvala, liki takše, stera sam po radioni čula, tudi kakše evrovizijske so bile med njimi. Najvekša fora pa je bila, ka sam nikšoga besedila (szöveg) nej nikdar znala. Samo la la la la. V šauli sam te tudi v pevski zbor prišla. Naš škonik, profesor Tomaž Kuhar je že brz čiu, ka mam dober glas. Bile smo

tri, štiri deklina, on nas je sprejvajo na kitari, stera smo odile okauli po proslavaj. Popejvale smo največ ljudske, sploj prekmurske pesmi.«

Po zgotovljeni osnovni šauli se je vpisala na soboško gimnazijo.

nje dé auf, gda se spaumnim na tau.«

Gda je odišla v Ljubljano študerat psihologijo, je za dve leti muziko tapistila, te pa jo je pá potegnolo v té vodé: »Te ške nej bilou faceboka, tak ka sam prej

znana pesem. Tau tekmovanje je bilou za mene velko vesel-dje, pa tudi velko razočaranje, vej pa so vsi pravli, ka je trno dobra pesem in ka mo gvini-la. Na konci sam bila štrta.« Po trej lejtaj so se ji deteče senje spunile. Čiglij je tau te nej čakala, je s pesmijo Dan najlepših sanj gvini-la. Tau se je zgodilo v cajti, gda je pod srcem že nosila sina Aleksandra. »V Osli na Norveškem, gé je bilou 1996. leta tekmovanje za pesem Evrovizije, je bilou lepau pa tudi fejst žmetno. Dobiš dosta pozitivne pa tudi negativne energije. Zatau ka sam te noseča bila, so mi hormoni bole delali in je bilou ške bole stresno, kak bi bilou inači.«

Zatau ka med goslari tudi dosta nevošččnosti geste, se je Irena Kogoj odlaučila ka si vsakda-nešnjoga krüja nede služila z muziko, liki z delom v maužovi firmi. Tau delo pa je z njenim popejvanjem tudi malo povezano: »Morem prajti, ka popejvem za dušo. Odim ške na festivale, pa tu in tam mam kakši koncert ali nastop, sploj če znan, ka leko komi polepšam den. Z možom mava produkcijsko firmo in delava reklame. Začnila sva z radijskimi, zdaj so tau tudi že video. Probali smo delati risanke, pa je s penezi nej šlo skauz. So me pa indri ponücali, tak ka sam svoj glas posaudila že več likom, najbolje pa sam ponosna na tau, ka sam pri Pekarni Mišmaš odšpilala mačko. Dobro sam znala mjauvkati in zatau so me vzeli na avdiciji (meghall-gatás),« je raztolmačila Irena Kogoj in na konci ške kujdala, ka čiglij že dugo žive v Ljubljani, je nej pozabila prekmurskoga gezi-ka in tudi trno rada pride domou v Mursko Sobotu.

(Kejp na prvoj strani: Irena Kogoj - tretja z leve - je že v šauli rada spejvala. Skupino je na kitari sprvajo učitelj Tomaž Kuhar.)

Silva Eöry

Kejpi: osebni arhiv Irene Kogoj-Regine

Irena Kogoj-Regina spejva že od malih nauč

Nej se je samo včila, liki je ške naprej tudi spejvala. Zavolo lü-bezni se je navčila špilati tudi na kitaro: »Gda sam Rudija spoznala, gda sam vidla njegve oči, sam se zalübila v njega. On je špilo kitaro, pa sam ga te

oglasa v novinaj iskala bando, stera bi nücala pevko. Te se je pa zgaudo ške en usoden oglas, steroga je dau moj bodoči mauž Aleksander. Napiso je, ka pomaga mladim goslarom. Šla sam k njemi na djileš in po

Furt rada nastauja v Prekmurji. Pred par leti sta se vküper z Vladom Poredošom ob pomauči Marko bande notpokazala tudi na folklornom festivali v Böllincaj.

prosila, naj tudi mene navči.« Prva je ške neka cajta sama nastopala, te pa je grato duet Pupa in Rudi, steri je nastoupo tudi po festivalaj po cejoj Jugoslaviji, neka nastopov je bilou tudi na tihinskom. V tistom cajti je prvo paut občütila, kak je fajn, gda nastoupaš in je publika s tebov trno zadovolna, »in tak hranita eden drugoga s pozitivno energijo. Tau je takši občutek kak te, gda prvo paut probaš čokolado. Ške zdaj mi kosmi-

enom cajti sam pri njem tudi ostala.« Ob pomauči moža je l. 1988 začnila nauvo glasbeno kariero, in tau kak Regina. Tau v latinskem geziki pomeni kralica. Začnila je vōdavati plošče, prijajvljala pa se je tudi na festivale, med drugim tudi na tistoga, na sterom vōdaberajo pesem za Evrovizijo: »V samostojni Sloveniji sam prvo pout 1993. leta sodelovala s pesmijo Naj ljubezen združi vse ljudi. Tou je ške gnesden moja najbolje

Ernest Ružič

NA BREJGI TRNINA

Knjiga z naslovom Na brejgi trnina, ki jo pišem in bo predvidoma izšla prihodnje leto pri Ustanovi dr. Šiftarjeva fundacija na Petanjcih, nastaja na pobudo dr. Vaneka Šiftarja izpred nekaj desetletij. V enem od najinih številnih pogovorov je predlagal, naj na koncu novinarske poti strnem in zapišem spoznanja o spremljanju življenja Slovencev v sosednjih državah. Dejal je: »Si edini novinar, ki primerjalno piše o Slovencih na Madžarskem, zlasti v Porabju, o Slovencih na avstrijskem Štajerskem in Hrvatih na Gradiščanskem, v panonskem prostoru, občasno pa tudi o Slovencih na Koroškem in nasploh o manjšinah, zato tvoje izkušnje ne smejo v pozabo!« Dal sem besedo, da bom knjigo napisal in zdaj je tu, za pokušino, nekaj delov iz poglavja Zgodbe.

„KAJ BI ME VPRAŠALI? NIMAM INTERESA, DA POVEM.“

Seveda sem si želel izpeljati pogovor z legendarnim (in to takrat, ko ta beseda še ni bila zljajnana) gornjeseniškim župnikom Janošem Kūharjem. Ker sva se poznala bolj bežno, pozdravila drug drugega ob naključnem srečanju, ko je šel iz župnišča čez cesto v cerkev ali šolo in mimogrede izmenjala nekaj vljudnostnih besed, sem si poiskal pomoč pri Čabajevi babici. Torej, vedno bolj me je mikalo, da bi opravil z njim pogovor za Radio Ljubljana/Radio Slovenija in za Radio Maribor (za oddajo Ljudje ob meji). A nisem se mogel odločiti, stopiti k župniku in prositi za pogovor. Zakaj nisem upal, ne vem.

Pri Čabajevih na Gornjem Seniku, kjer sva se z Jožetom skoraj obvezno ustavila, sem Hildi, to je soprogi dolgoletnega zborovodje Andraža Čabajja, in njeni mami, torej babici Ani, potožil, da ne upam k župniku, da bi se pogovoril z njim: „Bi mu vi povedali in ga vprašali, ali lahko pridem k njemu? Na videz pa me pozna,“ sem poprosil in dobil babičino zagotovilo, da bom k župniku lahko šel, ko pridem naslednjič na Senik.

Tako je tudi bilo. Ko sem se naslednjič tam ustavil, mi je babica rekla, naj grem v župnišče: „Gospod te pričakujejo.“

Gospod župnik je živel v župnišču, ki je zdaj Kūharjeva spominska hiša, preurejena v muzej. To je nekaj korakov po stopnicah do župnišča s ceste k mejnemu prehodu Martinje, tedaj še ob dobro varovani meji. Z vogalne sobe, kamor me je napotila gospodinja, starosti moje matere, je bil pogled na cerkev, ki je nekoliko nižje. Občudoval sem opremo s starinskim pohištvom, med katerim je izstopala visoka, kar velika omara s tremi zasteklenimi vrati. Za samostojnimi manjšimi vrati, z brušenim steklom na robovih, so bile skodelice in nekoliko večje posode iz porcelana herendi. V večjem delu omare z dvema vratnima kriloma pa so bile knjige – sodeč po hrbtni strani – stare in zelo stare, med njimi ni bilo niti ene sodobnejše.

„Vidim, da si se zagledal v moje knjige. Zdaj so moje, nasledil sem jih po predhodniku (Jožefu Košiču) in pustil jih bom nasledniku. Vendar za zdaj slabo kaže, da bi dobili za te kraje primernega župnika, ki bi ga zanimalo moje knjige. Naša in celo še bolj vaša komunistič-

na oblast nam grenita življenje, kjer le moreta. Verjemi, marsikje uspevata. In ne bodi razočaran. Čeprav mi je mama Ana povedala vse dobro o tebi, tudi to, da celo kot novinar nisi član komunistične organizacije, ker te bolj zanima literatura, pa še tu nedaleč čez mejo si rojen, kljub temu ne bo nič s pogovorom za vaš komunistični radio.“

„Zakaj, gospod župnik, če veste, kdo sem, celo to, kaj me zanima, in da sem rojen v Peskovcih?“

„Zelo preprosto. Dobro poslušaj in zapomni si. Mogoče boš čez čas razumel in sprejel, kar ti bom povedal ... Kar bi me vprašal, o tem se mi zdi nekoristno govoriti, kaj bi želel povedati, nama ne bodo objavili. Verjemi, dovolj informacij imam iz domačih krajev, nenazadnje sem Prekmurec kot ti. Oprosti! Če bom živel ... čez deset, petnajst let, morda, kajti spremembe pri vas rahlo že kažejo na to, pri nas še ne.“

Iskreno rečeno, čeprav s pogovorom ni bilo nič, sem iz župnišča šel dobre volje, vsekakor pa nisem odšel užaljen. Čeprav je bil najin pogovor kratek, morda za koga suhoparen, se je z leti pokazalo, da je imel župnik János Kūhar še kako prav. Tudi pri tem, da sombotelska škofija Gornjeseničanom in okoličanom po Kūharjevi smrti kar nekaj let ni zagotovila župnika z znanjem obeh jezikov. Potem ko je prišel študija v Ljubljani in Rimu Sakalovčan Feri Merkli in začel uspešno delovati, ga je sombotelski škof prestavil v faro blizu županijskega glavnega mesta. Vzroka za premestitev naj bi bila dva, in sicer, da je škof ustregel želji po premestitvi in Merklevi pridružitvi kolegom

na sombotelskem oddelku teološke fakultete. Nisem raziskoval, kaj je res in kaj ne – ali prvo ali drugo ali oboje. Niso pa imeli in še vedno nimajo na Gornjem Seniku stalnega župnika z znanjem obeh jezikov. Občasno tam mašuje markovski župnik Dejan Horvat, več časa obeh jezikov, domači župnik pa naj bi se že naučil nekaj narečnih stavkov. Tako mi je sredi tega leta povedala domačinka Vera Gašpar, verna, a dovolj kritična do dogajanja v okolici. Za izvirno zgodbo je poskrbel gorički župnik Ivan Camplin, ki se je nekaj let po Kūharjevi smrti kar tako odločil, da bo imel maše tudi na Gornjem Seniku, ker so imeli bogoslužje samo v madžarščini. Maševati je začel kar na svojo pest in šele tedaj mariborskemu škofu – murskoboške škofije še ni bilo – dr. Francu Krambergerju ob obisku v Martinju povedal, kje vse dela ob nedeljah: tri ali štiri maše ima na Goričkem pa še na Gornjem Seniku. Škof maševanju ni nasprotoval in gospod Ivan Camplin je vodil bogoslužje, dokler je fizično zmogel, zdi se mi, da vsaj 10 let.

Po tem premoru naj pojasnim, kako je bilo pri Čabajevih po vrnitvi iz župnišča. Hildini mami Ani ni bilo treba reči pravzaprav nič, a je vseeno rekla: „Ge san znala, ka gospod nedo ščeli gučati za radio, segli pa so pravli, kaj naj prideš k njim, ka bi te radi bole spoznali pa se malo pogučali s tebov.“

A glede slovenskega bogoslužja in drugih cerkvenih obredov tudi zdaj v Porabju ni tako, kot bi moralo biti. Zato se neopredeljenemu in dobro obveščnemu opazovalcu utrne logični zaključek: *Tudi pri Bogu/bogu ne gre brez politike.*

... DO MADŽARSKE

Potujoče »vladno okno« tudi v Porabju

S 1. avgustom bo potujoča pisarna vladnega urada monoštrskega okraja začela obiskovati tudi nekatere porabske vasi. Na avtobusu, opremljenem z moderno e-tehniko, lahko občani urejajo uradne zadeve, vlagajo prošnje, podaljšujejo veljavnost osebne izkaznice in vozniškega dovoljenja, zaprosijo za potni list itd. Torej lahko uredijo vse zadeve, zaradi katerih so do zdaj morali potovati v Monošter. Potujoče »vladno okno«, kot imenujejo upravno enoto, bo porabske vasi obiskovalo vsak neparni petek po naslednjem voznem redu: kraj Sakalovci od 9. do 10. ure, Dolnji Senik od 10.15 do 11.15, Gornji Senik od 11.30 do 12.15 in Verica-Ritkarovci od 12.30 do 13. ure. V potujoči vladni pisarni bo zagotovljeno poslovanje tudi v slovenskem jeziku.

Madžarski terminal v tržaški luči

Madžarska je 5. julija v Trstu podpisala z dvema italijanskima podjetjema pogodbo o nakupu 32 hektarjev velikega zemljišča na širšem območju tržaškega pristanišča v bližini Žavelj in mejnega prehoda Škofije. Na njem bo zgradila pristaniški terminal in logistično bazo, investicija pa naj bi dosegla okoli 100 milijonov evrov. Madžarski zunanji minister Péter Szijjártó je prejšnji teden v intervjuju za spletni časopis Origo izpostavil, da bo madžarski terminal v tržaškem pristanišču zagotavljal zanesljivost in izračunljivost za domača podjetja. Trst je eden od najbližjih pristanišč in je v 24. urah dosegljiv tako po železnici kot po cesti. Zmogljivosti bodo zagotavljale potrebam madžarskih podjetij, ki so izvozno usmerjena, je povedal zunanji minister. Na vprašanje, zakaj se je vlada odločila za Trst – saj tisti, ki kritizirajo ta projekt, omenjajo tudi druge možnosti –, je Szijjártó odgovoril, da so se dogovarjali tudi s Slovenci o Kopru; toda nekatere stranke v slovenski vladi niso želele skleniti dogovora s tujim vlagateljem, saj gre za občutljivo infrastrukturo.

V EDNOJ IŽI SMO SPALI, V DRÜGOJ IŽI SO SE MLAJŠI VČILI

Kondrna Berta, deklško Orban iz Otkovec, sploy dosta stari kejpov ma, zato ka je iz Merike dobila en Kodak fotoaparata pa s tistim je vse dolaposlilaka, če je kaj tašo bilau. Od gostvüvanja do pokapanja, delo, družinske dogodke, vse, ka se je njej povidlo. Baja je samo telko, ka zavolo tauga se na tisti kejpaj, ka nji je delala se ona samo rejdko vidi, zato ka večkrat je za fotoaparatom stala kak pred njim.

- Berta, tak mislim, ka v taum küpi je eden najstarejši kejp tisti, gde eden moški pa edna ženska sedita, sto sta tejva pa gde se je te kejp delo?

»Tau je moja baba, mamina mati v Meriki, v Brunswicki, moški je pa drügi mauš, zato ka prvi je mlado tamrau. Prvin je lüstvo v Meriko odlo delat, aj malo pejnez prislüžijo pa te s tej pejnez so si doma rame zidali ali kaj drügo tjöjpili. Gröjnt pa kaj tašo. Moja mati se je tü tam vanej v Meriki

z Merike gnauk domau prišla, dapa gda je njeni mauš mrau, te je znauva nazaj odišla pa te tak se se tam oženila.«

Berta z bábo, stero je kak dejte iz Merike dobila

- Baba je mejla brata ali sestro?

»Kak baba je sama bejla, tak moja mati tü. Moja mati je večkrat pripovedjala, ka nji bi več bilau, še trdje so se zvün nje narodili, dapa tej so vsi še mali tapomrli. Moja mati se je tü v Meriki v Brunswicki naraudila, pa dočas, ka je baba žejvala, je

Držina, gda so domau prišli iz Vëpa, pred tistim so bili vöodpelani na Hortobágy

naraudila, dve leti stara je bejla, gda jo je Šumajcina baba iz Andovec domau pripelala. V Andovci je žejvala maminoga dejdeka žena (mamina stara mati), pa te je moja mati sprvoga z njimi bejla, sledkar sta obadva sé prišla, zato ka dejdak nji je k sebi vzejo. Zavolo tauga, ka je mamin oča rano mrau, te dejdek pa ta baba sta go goraranila. Moja baba je

vejn trikrat bejla v Meriki, najprvin leta 1969 na tri mejsce je šla, te osemsetdrügoga leta na pau leta pa ranč tak osemsetausmoga leta, znauva na pau leta. Ati je samo gnauk odo tam vanej, vejn zato, ka njema se je sploy nej vidlo v Meriki.

- Sto vsi so na tom drügom kejpji?

»Te tjejp je leta 1956 napraveni,

te gda smo nazaj domau prišli potistim, ka so nas taodpelali (internirali). Te sva müva s sestrov v štrti klas začnile odti tøj v Števanovci, doma v našom rami. Zato, ka gda so nas odpelali pa prazeram austo, te so tøj vönaprajli šaulo. Tak ka gda smo domau prišli, te smo v ednoj iži spali, v drügoj iži pa šaula bejla, gde so se mlajši včili. Müve s sestrov, Terinom sve že nej vse klase odle, zato ka samo do tretjoga klasa so sé odli, vekši že gora v Števanovce, ta kak je kasarnja bejla. Na taum tjejpji je naša družina dolavzeta, dapa moj brat je že nej paulek, zato ka on odejšo v Meriko, gda so se meje odprle leta 1956. Zdaj je osemsetšest lejt star pa na Floridi žive. Mi drügi smo že tü vse naravnjeni bilej, ka mo šlej, ranč te so Borbely Štufak djaboke prinesli, gda smo domau prišli, aj mammo nika za djesti. Mi smo njim prajli, aj je domau nesejo, zato ka mi tü odidemo, pa te ne vejim kak, kak nej, itak smo doma ostali.«

- Težko je bilau potistim, ka ste nazaj domau prišli?

»Kak bi pa nej bilau težko, vej pa vse so nam raznesli, ka smo doma pri rami meli, še svoje konje smo mogli nazajtjöjpiti pa edno kravo pa telico, aj nikak leko živemo.«

- Spomniš se na tau, kak je bilau na Hortobágy?

»Dja sem te še samo pet lejt stara bejla, dapa zato na tau se dobro spominjam, kak smo na njivi lubenice djeli, edno smo v tla vdarili pa če nej bejla dobra, te smo drügo načnili ali tretjo, zato ka tam je telko raslo, ka vse črno bilau. Moja sestra bi že tam mogla v šaulo odti, zato ka je ona starejša, dapa te smo od tistec dumau prišli pa te vtjöpar sva šle petdesettretjoga v prvi klas. Zavolo tauga so dostakrat tau mislili, ka sve dvojkje.«

- Na tjejpji, gde na konji sediš, so tisti konji, stero so oča nazajtjöjpili?

»Gde na konji sedim, tistiva sta našiva, na drügom tjejpji, gde senau naklajamo, tam že eden fali, bejli je že küpleni, zato ka naš je

že fertig bijo. Te tjejp se je tü v dolej redo kak sonžete mammo, gda senau naklajamo.«

- Na petom tjejpji eden bus stoji pa dva človeka, sto sta tejva?

»Moj mauž, zato ka on je busšofer bejo, pa kalauz Žilavec iz Farkašovec. Te bus je najbola rad emo, tauga je cejlak nauvoga pripelo iz Székesfehérvára.«

- Če je mauž busšofer bejo, te ste

potejstij pa te paradija bejla, zato ka za nami je že tak nište nej prejšo.«

- Tau si prajla, ka dosta tjejpov si ti sama delala, že te, gda so še samo črno-bejli kejpji bili, odkec si mejla mašin?

»Tak ka moj ati, gda je v Meriki odo, te mena prineso edno babo pa eden Kodak mašin. Tisto babo še gnesden mam, zato ka fejst

Stara mati v Meriki z drügom možaum

se vi za šentja leko vozili, nej?

»Gda je mauž dvajsti lejt že delo kak šofer, potejstij po cejlom rosagi zašentja sem se leko vozila.«

- Pa ka je tøj bilau, gde je vas tak dosta na tjejpji?

»Tau je v üti dolavzeto, gda smo tikvino olje vöredli. Pri nas je vsigdar tak bilau, ka gda smo zgotauvili, te smo dolavseli, gra pa kapüsto, ka smo s seuv prines-

skrb mam na njau pa ranč tak na mašin tö. Zato ka tašo, ka se je mena povidlo, tejesto sem dja vse s tejm mašinom dolavzela. Zato mam zdaj tak dosta tjejpov. Zdaj, gda je tašo vrejmen, najbola v zimi po nedelaj, večkrat narejvzemem tjejpje pa je gledam. Tau je dobro, ka človek ma tjejpje, zato ka brezi tauga dosta spominov pa vse drügo bi se pozabilo,

Gda so domau prišli iz Hortobágya, so mogli nazajküpiti svoje konje

li, smo vtjöpzmejšali, tikvin olaj smo goravlejali, ka smo vönaprajli pa smo te tau djeli s šunokov. Mi smo furt tak šli, aj slejdnji baudemo, pa te našo, sestrično pa Terine goščice smo vönaprajli,

ka je človek v življenji vido pa doživjo.«

(Kejp na 1. strani: Mauž, stero je bijo autobusni šofer pa kalauz pred starim busom.)

Karči Holec

Povodni mauž

Gnauk je živo eden pojbiček, šteri se je trnok rad kaupo. Gda se je en den zavolo povaudni voda zdignila, je nej mogo doma ostati. Odišo je k vodej, če rejsan sta ma tau oča pa mati sploj branila.

Gda je prišo k vodej, se je dojrazmeto pa nutskočo. Voda pa je bila preveč visika pa ga je taodnesla. Pojbiček je grabo z rokami, majüto pa trnok na glas kričo. Drau se je pa se djuako, tau pa je čüu povodni mauž globko pod vodauv. Eške dobro, ka ga je na pamet vzeu, vej je pa v tistom momenti pojbiči voda v naus pa lampe stekla, un pa se je zgübo v senjaj.

Povodni mauž je maloga najšo med spanjom, samo valauvi so ga nosili. Nikoma je nej püsto, ka bi živ prišo v njegvo kraljestvo pod vodauv, zatok je vtopiu vsakšoga, šteri je v vodau spadno. Té pojbiček pa se ma je trnok povüdo. Žau bi ma bilau, če bi se zalejo, zatok se je odlaučo, ka ga rejši. Vej je pa biu sam v svojom veukom rosagi. Rad je biu toma lejpoma pojbi, ka končno padaša dobi. V rokaj ga je odneso na svoj prelejpi grad globko pod vodauv. Živi človek je tam eške prag nej prejkstau, zdaj se je tau oprvim zgaudio. Povodni mauž je pojba položo v postelo, štera je bila cejla z glažojne pa je stala v glažojnatoj sobi. Te je na tüoma odišo, se skriu pa čako, ka se mali gorprebidi. Pojbiček je opro oči. Pogledno je kaulivrat ino gorprišo, ka leži v glažojnatoj posteli na srejdi glažojnate sobe. Pri posteli je stau mali sto, na šterom je bilau vnaugo mlašeči špil, vse s kristalne glažojne. Pojep se je čüdivo lépoti špil, primlo je je pa se začno ž njimi špilati. Za en malo pa ma je na pamet prišo dom pa se je začno skuziti.

Povodni mauž je naprej stau-po ino ga pito:

»Zakoj djaučeš, drauven moj pojbič?«

»Domau škem titi,« je dau valas mali pa nemili djauko tadale.

Povodni mauž ga je pito:

»Ali je dom lepši od toga bogastva, ka tü vidiš?«

»Lepši«, je pravo pojbiček pa so ma začnile skuze eške bole kvapiti.

Povodni mauž je vüdo, ka je vsakša rejč višešnja, zatok je odišo. Gda je pojep gorenjo z djojom, je pá zaspo. Te je povodni mauž prišo po prstaj ino ga odneso v edno drugo sobo.

»Zavolo bratca pa sestrice,« je dau valas mali pa eške bole brečo.

Povodni mauž ga je nej mogo potrauštati, zatok je odišo. Pojbiček je zaspo. Za en malo je prišo povodni mauž po prstaj ino ga odneso v tretjo sobo.

Gda se je mali gorprebüdo, je vüdo, ka ga je povodni mauž spravo v postelo s süjoga zlata, štera je stala na srejdi sobe s samoga zlata. Vse, ka je v njej bilau, je bilau z najbole čistoga zlata: sto, stauci pa mlašeče špile. Pojep je že dosta čüu od čarauvni zlati

»Več sta vrejdniva,« je pravo pojbiček.

Povodni mauž je üšo ino paubro vküper vse džundže, štere so skrivale globočine njegovoga kraljestva pod vodauv. Doj je je posipo pred pojba, tisti küp se je zdigavo do plafona. Pito ga je:

»Ali sta oča pa mati več vrejdniva od té džundžov tö?«

Pojbiček je mogo krepko stisniti oči, ka bi od blisketance nej slejpi grato. Iskrilo pa svejtilo se je, kak liki bi vse gorejlo. Pravo je povodnoma možej:

»Zaman se trüdiš, ka bi naj-

vse tau, ka ma je po glavej krauzilo o povodnom možej pa njegovom kraljestvi, samo senjo ali se pa je rejsan zgaudio. Gda pa je segno v žepke pa najšo zlat ino džundže, je gorprišo, ka je nej senjo, liki ka je bilau vse tau gaula istina.

Odleto je domau k oči pa materi, bratci pa sestrici. Gda je je najšo, so vsi djaukali, vej so pa brodili, ka se je pojbič zalejo. Veseldji je nej bilau nej konca nej kraja. Nej so jim falili zlat pa džundži, od tistoga mau so več nej bili srmacke. Zozidali so si lejpi nauvi ram ino srečno živeli v njem. Pojbiček se je po tistom eške itak odo kaupat, depa samo te, gda je nej bila povauden. Pa eške te samo v plitko vodau, kama je povodni mauž nej mogo priti.

Tisti veuki gospaud pa se je povrno v svojo vodno kraljestvo ino biu trnok žalosten. Brodo je, ka má na svojom gradi najveške kinče sveta. Zdaj pa je gorprišo, ka májo lidgé eške vekšo bogastvo, tau so oča, mati, bratke pa sestre. Povodni mauž je njuga nej emo. Tak žalosten je grato, ka je tri dni naponi djauko, trausili so se bregauvge, vodé so glasno šomatale. Te pa se je napauto, ka bi prejkzisko vse kaute v svojom kraljestvi pa najšo skrite kinče, štere je do tistoga mau nej pozno.

Ali je kaj najšo, ne vejim. Gvüšen pa sem, ka je v moji mlašeči lejtaj eške vseposedik kaulivrat blaudo. Dostakrat je voda v našem potoki graubo visika bila, naglo je tekla po kamlaj, štere je z rogatanjom potačkala nimo našoga rama. Spodkar so bobnjarili kamlji, mi smo pa stali za oknom ino prestrašeno gučali:

»Povodni mauž z lesenimi paučlinami po potoki odi ...«

Na domanjjo rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: -mkm-

Gda se je pojbič gorprebüdo ino kauli pogledno, je vüdo, ka leži v posteli, štera je cejla s srebra ino stogi srejdi sobe s srebrnimi stenami, srebrnim plafonom pa srebrnim podom. Pri posteli je stau mali sto z mlašečimi špilami s čistoga srebra. Pojbiček je radostno gledo tau bogastvo, primlo špile pa se začno ž njimi špilati. Za en malo pa se je je navolo. Na pamet sta ma prišla bratec pa sestrica, s šterima se je doma špilo. Začno je nemili djaukati.

Prišo je povodni mauž ino ga pito:

»Zakoj djaučeš, drauven moj pojbič?«

kinčov, nikdar pa je nej brodo, ka geste takšo bogastvo, kak liki je bilau zdaj pred njegovimi očami. Zaccumpran je primlo špile ino se špilo ž njimi. Depa nej dugo. Na pamet sta ma prišla oča pa mati ino je pá začno nemili djaukati.

Prišo je povodni mauž ino ga pito:

»Zakoj djaučeš, drauven moj pojbič?«

»Zavolo očo pa materé,« je dau valas mali ino preveč glasno djauko.

»Ali sta oča pa mati več vrejdniva kak čisti zlat?« se je čüdivo povodni mauž, šteri je nej emo nej očo nej mater, nej brate pa nej sestre.

šo cejno mojoma oči pa materi. Več sta mi vrejdniva od zlata pa džundžov, več kak cejli svejt!«

Povodni mauž je gorprišo, ka ne more pojbiča nikak potrauštati. Počako je, ka zaspi, te pa ga je s pazkov odneso vö z vodé ino ga položo na bregj. Tam je eške ležo njegovji prausen gvant, šteroga je pred kaupanjom dojrazmeto. Povodni mauž je poisko žepke na njem, je napuno s samim süjim zlatom pa džundžom ino odišo. Pojbiček se je gorprebüdo s senj ino na pamet vzeu, ka leži na bregej pri vodej. Gor je stano ino se naravno. V istini je ranč nej znau, ali je

Šesti den je Baug stvarine stvauro

Pri avtocesti nikdar ne vejš. Nazajponim, pred lejtami smo se z ednimi padašami z Ljubljane prauti maurdji pelali, cejli čas smo radio poslušali pa eške na interneti smo pred štarotom vidli, ka je na nagloj poštiji vse v redi. Gda pa smo vö s slovenskoga glavnoga varaša prišli, se je avtocesta včasik do slejdnjoga kotá napunila pa smo se stopaj za stopajom vlačili skoro do polonje poti. Donk pa leko človek srečo má. Če rejsan sva s sombotelskim padašom v soboto zazranka, na svo-

Mlajši majo sploj radi male opice z dugim répom

joj letošnjoj risauskoj pauti v dva »štauplina«^o tó prišla, gda sva se prauti Postojni pelala, sva zadvečerka gladko paut mela nazaj do Ljubljane. Brezi problemov sva nut v slovensko metropolo staupila. V ljubljanskoj varaškoj frtali Vič sva volan prauti štanderskim domom, prauti kolegijumi obrnula. Tam stogi štirinajset višiši pa nižiši blokov srejdí »Raužne doline«, nej daleč od bregá z gauščami pa pauleg veukoga Parka Tivoli. Poštija má simbolično ime, »Večna paut«, pela gnauk na lejvo, gnauk na pravo, na konci pa naja je donk sprevodila do izne numere 70. Ljubljanski Živalski vrt (ál-latkert) - ali kak ga modereno radi zovéjo »zoo«^o - so pod bregaum Rožnik oprli leta 1951. Veuki je skoro 20 hektarov, v njem se leko po potaj španceramo više šest kilomejterov, na leto ga gorpoiške skoro tristau gezero turistov. Trúdiyo se, ka bi se

stvarine s kem baukše čúti-le, zatok jim davajo dobro mesto za spanje, sunčenje, kaupanje pa skrivanje tó. Istina pa je, ka vsakša žival malo ovaško mesto nūca.

S padašom sva tistoga sobotinoga večera komaj najšla parkplac, malo sva mogla kraužiti. Gda sva karte kúpila pa nut v živalski vrt staupila, sva včasik na pamet vzela, ka je najvejši tau gostov mlajšov. Sejdli so svojim atekom za šinjekom, v mali kaulaj so je potačkale babice, ali pa so prausno držali rokau svoji mamic. Žmetno bi bilau povódati, kelko féle stvarin geste v tom parki. Na začetki poti vu veuki klonjaj, na tenši pa kujší vejkaj skačejo vekše pa menjše opice, štere se dobro razmejo s ftičami žute, zelene, redeče ali snejžno bejle farbe. Dosta je divdji stvarin ranč tak. Z Ažije sva vidla veukoga štráfastoga tigriša, šteri je djenau te večerdjo daubo - ogüldjeno tejlo edne birke je v par minutaj na male fálate raztrgo, je pocmafko pa požro. Dva medveda sta se tó nej dugo padašivala. Badva sta mela svoj teritorij, gda pa je

mlajši malo prejk k staroma zbalancko, je tisti tak čemenen grato, ka se je njegovoga grauboga brundanja nej samo mladi medved prestrašo, liki je vsikšoma gosti živalskoga vrta tó krv v žilaj zmrznila.

Gda človek v živalski vrt nutstaupi, ma v roké potisnejo eden zemljevid, s pomočjauv šteroga ležej najde stvarine, štere iške. Na napo so gorspisani procenti ranč tak, šteri pokažejo, na kak strmi brejg trbej koracati. Gost že skoro leca, gda pride do kozorogov ali plaminski koz. Té so vrnau naupek kak medvedi: ali samo merno ležijo pa taupo gledajo, ali pa flajсно skačejo z ednoga kamla na drügoga. V živalskom vrta se male stvarine tó narajajo. Človečim mlajšam se najbolje te živalski mlajši vidijo, šteri komaj vö z materinoga krivla kukivajo.

Če odimo po té mali bregaj, moremo oči dobro oprejte meti, vej se pa znajo ništerne stvarine sploj dobro skriti. Vnaugo takši živali geste, štere nūcajo dosta mesta za žitek, rade lejčejo. Če rejsan má njini teritorij v živalskom vrta svoje grajnace, donk je na priliko risa (hiúz) skoro nej mogauče najti med gaustim listkem pa grmauvdjami.

Za en par minutov se leko odpelamo v dalečnjou Afriko tó. Vanej pod žerdjavim suncom, na vraučom pejski se pomalek-pomalek kaulivrat špancera slon (elefánt), ftič afriški savan, noj (strucc) pa je nej preveč rad, če ga gledamo. Gda na pamet vzeme, ka nastrgavamo, na šurko zdigne svoje perauti pa začne čemerno sikati. Pravijo, ka je nej tau najbolje nevarno, če nas najvejši ftič na svejti s klünom škipne, liki tau, če nas z dugimi, krepkimi nogami brsne.

Nej samo duge nogé, liki dugi šinjek tó má edna drüga špajsna stvarina z Afrike, žirafa. V ljubljanskom živalskom vrta svojo glavau daleč vtegava, vej gi pa friško listke v ednoj železnoj klonji na visika drejva obešavajo. Šift v püščavi, kamela je bole flegma: leži v

ne razkazüvali po cirkusaj, v klonjaj so držali dostaféle živali, vej so pa lidi brigale eksotične fajte. Prve živalske vrte so oprli v 20. stoletji, tam so se že trüdili, ka bi stvarine živele skoro tak, kak na svojom originalnom mesti. V našom 21. stoletji leko povejmo, ka opérajou

Če nemo skrb meli na vrejmen, do se sloni v Ljubljani čútili kak doma

senci pa müje s svojimi vüjami vkrajžené. Prva kak liki bi se odpelali na eden drügi kontinent, se leko stavimo pri eričnom afriškom črnobejnom konji: gda pejški prejk avtomobilske poštije demo, ranč tak na zebri stapamo. Avstralija se nam v Ljubljani pokloni s kengurunami, emunami pa koalami. Nej daleč se pasé evropski farbasti ftič pava, za ednim drügim ogradam nas z veukimi očami gledajo južnomeriške alpake. Če se po edni stubaj spistimo pod zemlau, pride mo do ednoga akvarija. Nej je trbej dugo prejk glažojne v zeleno vodau gledati, za en malo sploj naglo nimo priplava eden tjulenj (fóka). Tajoj veukoj vodénoj stvarini dvakrat na dén gesti davajo, če má nekaj srečo, leko vidi, kak ga z ribami krmijo. Dober želaudec nūcamo, če v terarij staupimo: tam nas čakajo veuki, kosmati pavki pa drüge žüžavke, v glažojnate lade so zaprejte kače pa žabe. V 19. stoletji so divdje stvari-

ekološke centre, v šteraj tau tó probajo spoznati, kak se ništerne živali do drügi stvarin ponašajo. V ljubljanskom živalskom vrta so vseposedik male informacijske table, s šteri leko dojprešte mo, gde tista stvarina živé, štere živali so njena žlata, ka gej pa ka njau zej, pa ali je ta živalska fajta v nevarnosti, ka vömrgé. Pomalek se je že večer spiščavo na Ljubljano, gda sva s padašom nazaj k avtoni prišla. Pelati sem ga sto na bližanji brejg Rožnik, gde je prelejpa Marijina cerkev pa gde je slejdnja lejta svojoga žitka preživo veuki slovenski pisatel Ivan Cankar. Restavracija Čad pri nogej toga bregá pa je tó sploj erična: v njenoj parkirišči je tisti večer vküpprišlo graubo dosta autonov pa od nindrik se je priklantivo eden veuki bus lačni gostov tó. Naprej pa nazaj sem potisko avto tačas, ka sem se končno vörejšo. Minau je drügi, dugi dén naja risauskoga vandrivanja.

-dm-

PETEK, 02.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, 6.20 Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.35 Legendarni drenovci, dokumentarni film, 11.25 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.55 Mestne promenade: Ljubljana, dokumentarna serija, 12.25 Circom Regional: Mož s harpuno, 2. del, koprodukcijska magazinska oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Filmoljubje, dokumentarni film, 15.15 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.45 TV-izložba, 16.15 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Osvežilna fronta: Ločitev, oddaja za mladostnike, 17.55 Infodrom, poletje 2019: Živali, informativna oddaja za otroke in mlade, 18.05 Frfra in Cufek: Omara strahov, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Noč Modrijanov 2018: poklon Sloveniji in njenim ljudem, 21.30 Sledi: Večni čar lutk, dokumentarna oddaja TV Maribor, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Ženska zadeva, francoski film, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo

PETEK, 02.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.00 Slastna kuhinja, 11.45 Dobro jutro, poletni izbor, 13.45 Prislunhno tišini: Dolgotrajna oskrba, 14.50 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.15 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.40 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 17.45 Vrtičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.50 Osvežilna fronta: Ločitev, oddaja za mladostnike, 19.20 Videotrak, 20.00 Življenja Tomaža Kajzerja: Angel varuh, slovenska nanizanka, 20.45 Z druge strani, hrvaško-srbski film, 22.10 Televizijski klub: Ljubim te, čeprav nimava otrok, 23.05 Videotrak, 23.35 Zabavni kanal

SOBOTA, 03.08.2019, I. spored TVS

6.15 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Otroški program: Op! 10.05 Osvežilna fronta: Ločitev, oddaja za mladostnike, 10.30 TV-izložba, 10.50 Čarokuhinja pri atu: Portugalska, 11.05 Prava ideja: Spintec, igralniška oprema, 11.35 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.05 Mestne promenade: Ribnica, dokumentarna serija, 14.30 Naši vtovi: Karlina Treinen, dokumentarna oddaja, 15.05 Mustang - ko motiko zamenja čopič, francoska dokumentarna oddaja, 16.00 Nova dvajseta: Kje boš spal?, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Babilon.tv: Pravljice, 17.35 Alpe-Donava-Jadran: Baranja, 18.00 Ozare, 18.10 Naj vam tekne, 18.40 Reaktivčki, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 V objemu popularne glasbe, 20.25 Carmen manet, zmagovalac tekmojanja Evrovizijski zbor leta 2017, glasbeno-dokumentarna reportaža, 20.40 Evrovizijski zbor leta 2019, 22.15 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Deklina zgodba (II.), ameriška nadaljevanka, 23.35 V imenu genov, ameriška dokumentarna oddaja, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

SOBOTA, 03.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.05 Videotrak, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Pričevalci: Rozalija Kaldasch, Albina Schmidt, 10.15 Slastna kuhinja, 10.30 Sledi: Večni čar lutk, dokumentarna oddaja TV Maribor, 11.25 Križ in kladivo, dokumentarni film, 12.50 Televizijski klub, 13.45 Slavnostni koncert ob 40-letnici ansambla Vedun, 15.35 Avtomobilnost, 16.20 Lebdi kot metulj, irski film, 18.00 Aljažev stolp: »Ta pleh ima dušo«, dokumentarni film, 18.55 Videotrak, 20.00 Nogomet - državno prvenstvo: Mura: Maribor, 22.20 Pelé - rojstvo legende, brazilsko-ameriški film, 0.00 Zvezdana: Emocionalne rane, 0.45 Aritmični koncert - Demolition group, 1.45 Videotrak, 2.45 Zabavni kanal

NEDELJA, 04.08.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.55 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.10 Španski učitelj, nizozemska otroška nanizanka, 10.35 TV-izložba, 11.00 Orkester Mandolina, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha,

12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Noč Modrijanov 2018: poklon Sloveniji in njenim ljudem, 14.50 TV-izložba, 15.05 Polina, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.40 Muk: Opla, zamudila sva avtobus, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Brata Dassler - pionirja in tekmeča, nemška nadaljevanka, 20.50 Intervju: Peter Svetina, 21.35 Poročila, Šport, Vreme, 22.05 Houston, imamo problem!, igrano-dokumentarni film, 23.35 Iz noči klavirjev, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

NEDELJA, 04.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.10 Videotrak, 7.10 Babilon.tv: Pravljice, 7.30 Slastna kuhinja, 7.45 Glasbena matineja, 9.15 Mame, slovenska nanizanka, 10.55 Zakleta bajta, družinska komedija, 13.05 Čez planke: Po poteh Luthra, 14.30 Ambienti, 14.55 Le plesat me pelji 2018, 16.45 Žogarija, 18.55 Videotrak, 20.00 Iskanje Vinetuja, kanadska dokumentarna oddaja, 20.40 Žrebanje Lota, 20.55 Odbojka na mivki - turnir svetovne serije, 23.00 Zvezdana: Emocionalne rane, 23.45 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

PONEDELJEK, 05.08.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.20 Joker, kviz, 10.40 Intervju: Peter Svetina, 11.30 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.00 Obzorja duha, 12.35 Makroregije - Podonavka: Kečige spet v Donavi, 12.45 Makroregije - Podonavka: Suša - od korenin do satelitov, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Dnevnik nekega naroda: Med dvema ognjema, dokumentarna serija, 14.20 TV-izložba, 14.40 Inside - Offside: V zaledju predsodkov: Met izza črte, dokumentarna oddaja, 15.05 Dober dan, Koroska, 15.35 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Dober dan, oddaja TV Maribor, 18.05 Bacek Jon: Smrčanje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.05 Otroci Sredozemlja: Hrvaška, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 23.00 Žar legende, 23.05 Glasbeni večer, 0.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.20 Napovedujemo

PONEDELJEK, 05.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.40 Videotrak, 11.10 Otroški program: Op! 11.35 Slastna kuhinja, 12.20 Dobro jutro, poletni izbor, 14.20 Sledi: Večni čar lutk, dokumentarna oddaja TV Maribor, 15.20 Ljudje in zemlja, 16.25 Gospostvo naključja, portret Filipa Robarja Dorina, 17.50 Vrtičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.55 Studio kriškaš: Trobila in trobci, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Čez planke: Belfast, 20.55 Mame: Spremembe, slovenska nanizanka, 21.20 Votla krona, britanska nadaljevanka, 22.15 Sinovi dveh narodov - Velikani našega prostora: Klavdij Palčič-biti to kar si, oddaja TV Koper-Capodistria, 22.50 Bankirke, slovenski TV-film, 0.00 Videotrak, 0.35 Zabavni kanal

TOREK, 06.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Vikend paket, 10.35 Slastna kuhinja, 10.50 Tednik, 11.55 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.20 Opus: Perpetuum Jazzile in The Queen's Six: Vokalne tehnike domačih in tujih zasedb, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Otroci Sredozemlja: Hrvaška, 14.20 TV-izložba, 14.45 Babilon.tv: Vonj, 15.05 Potepanja - Barangolások: Felsőtárkány, Köszeg és/in Herend, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Nevarna Zemlja: Ledene gore, britanska dokumentarna serija, 18.10 A veš, koliko te imam rad: Velik kot ti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Odsrta starodavna mesta: Carigrad, britanska dokumentarna serija, 20.55 Krvava svatba, francoska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Pričevalci: Doris Mayer, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

TOREK, 06.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 11.00 Videotrak, 12.00 Do-

bro jutro, poletni izbor, 14.05 Naj vam tekne: Kuhamo z Erter - Hrana za hitre prste, 14.35 Alpe-Donava-Jadran: Baranja, 15.20 Čez planke: Belfast, 16.45 Avtomobilnost, 17.45 Vrtičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.55 Adrenalinci: Soteskanje, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.25 Videotrak, 20.00 Slavnostni koncert ob 40-letnici ansambla Vedun, 21.15 Mame: Zaroka, slovenska nanizanka, 21.40 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Vinci Vogue Anžlovar, 22.35 Prevara (IV.), ameriška nadaljevanka, 23.45 Kaj govoriš? = So vakeres?, 0.00 Videotrak, 0.35 Zabavni kanal

SREDA, 07.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 8.55 TV-izložba, 9.15 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.40 Ljudje in zemlja, 11.35 Začnimo znova: Lepi Evgen, slovenska nanizanka, 12.05 Ambienti, 12.35 Pozabljeni Slovenci: Štefan Kovač, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Peter Svetina, 14.20 TV-izložba, 14.35 City folk - Obrazi mest: Maribor, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt: A kétnyelvű oktatás 60 éve / 60. jubilej dvojezičnega šolstva, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zapeljevanje pogleda: Kostja Gatnik in Zvonko Čoh, dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Simon Gregorčič: Poezije, 18.00 Knjiga o džungli: Žeja, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Onstran reke, južnoafriški film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Sveto in svet: Etika enega Boga, 23.55 Zapeljevanje pogleda: Kostja Gatnik in Zvonko Čoh, dokumentarna serija, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

SREDA, 07.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 11.00 Videotrak, 12.00 Slastna kuhinja, 12.45 Dobro jutro, poletni izbor, 14.40 Čarokuhinja pri atu: Portugalska, 14.55 Jazz 'ma mlade 2019: Koncert skupine Wckd Nation, oddaja TV Maribor, 16.00 Joker, kviz, 17.50 Vrtičkarji, slovenska nadaljevanka, 19.00 Ribič Pepe: O sramežljivosti, mozaična oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Po poteh slovenske opere: Marburg - Maribor, glasbeno-dokumentarna serija, 20.55 Žrebanje Lota, 21.05 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.30 Zadnja beseda!, 22.05 Žar legende, 22.15 Zapuščina, danska nadaljevanka, 23.15 Alfred & Sofie, dokumentarni film, 0.10 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

ČETRTEK, 08.08.2019, I. spored TVS

6.00 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 TV-izložba, 9.15 Vikend paket, 10.35 Grofičino popoldne, dokumentarni film, 11.25 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.00 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 12.25 Circom Regional, koprodukcijska magazinska oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Mednarodna obzorja: Hrvaška, razdvojena dežela, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenci v Italiji: Vkllop; o sodobni umetnosti z Ivanom Žerjalom, 15.10 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, TV Lendava, 15.40 TV-izložba, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Mestne promenade: Rogatec, dokumentarna serija, 17.55 Na kratko: Meritokracija, 18.05 Žanov svet: Superjunaka, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Sinji planet II: Naš sinji planet, britanska dokumentarna serija, 21.00 Dnevnik nekega naroda, dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.35 Poletna scena, 22.55 Tehnika ljudstvu, dokumentarni film, 23.50 Mestne promenade: Rogatec, dokumentarna serija, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

ČETRTEK, 08.08.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.15 Videotrak, 11.20 Slastna kuhinja, 11.35 Dobro jutro, poletni izbor, 14.05 Alfred & Sofie, dokumentarni film, 15.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Vinci Vogue Anžlovar, 15.55 Noč Modrijanov 2018: poklon Sloveniji in njenim ljudem, 17.45 Vrtičkarji, slovenska nadaljevanka, 18.55 Fircbologi, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Kdo laže?, britanska nadaljevanka, 20.50 Mame, slovenska nanizanka, 21.25 Z Mišo: Janez Škof, 22.10 Ambienti, 22.40 Avtomobilnost, 23.10 Slovenska jazz scena, 0.10 Videotrak, 0.45 Zabavni kanal

Razvojna agencija Slovenska krajina v okviru projekta ETHOS LAND, ki se sofinancira v programu Interreg V-A Slovenija-Madžarska, organizira

TABOR ETHOS LAND

V okviru tabora bomo našim udeležencem ponudili programe, s katerimi jim bomo približali zavedanje, kako pomembno je poznati lastno življenjsko okolje, preživljati čas v naravi in se družiti s pravimi prijatelji.

DATUM IN LOKACIJA TABORA

Tabor se bo izvajal v Markovcih, v počitniškem domu Peterlauk od 19. (ponedeljek) do 23. (petek) avgusta 2019.

KOMU JE TABOR NAMENJEN?

Otrokom od 8. do 14. leta starosti.

PRIJAVE

Tabor je brezplačen, število udeležencev je omejeno. Več informacij dajemo in prijave zbiramo do petka, 10. avgusta 2019, na naslovu Szlovén Vidék Közhasznú Nonprofit Kft., 9970 Szentgotthárd, Gárdonyi u.l. ali na szlovenvidek@gmail.com ali po telefonu 00 36 / 30 971 4948.

PREHRANA

Otroci bodo imeli 5 obrokov hrane dnevno, 3 glavne obroke in 2 sadni malici. Večino hrane si bodo pripravljali sami, saj želimo, da se aktivno vključijo v naš program dejavnosti.

DNEVNE AKTIVNOSTI

Ko bodo pokukali prvi jutranji žarki, bomo naš dan pričeli z jutranjo telovadbo. S tem bomo svoja telesa napolnili z energijo za nove podvige, saj bodo dnevi zelo aktivni. Odpravili se bomo na pohode, raziskovali gozd in naravo, se preizkusili v kmečkih igrah in še veliko drugih zanimivih stvari vas čaka. Ko pade mrak, bomo zakurili taborni ogenj in pekli koruzo, imeli kino pod zvezdami, opazovali bomo zvezde in peli ob spremljavi kitare ob tabornem ognju ali se naučili nove plesne korake.

Vabljeni v tabor ETHOS LAND!

Romanje v Mariazell

Verniki so se že dvanaajstič napotili po Marijini poti, in to izpred monoštrske cerkve Marijinega vnebovzvetja v avstrijski romarski kraj Mariazell. 170-kilometrsko pot je kakih 50 vernikov prepešalo v petih dneh.

Zbrane iz Monoštra, Körmendá, Vasvárja in drugih krajev Železne županije je duhovno vodil monoštrski kaplan Csaba Kaszás. Vzponi, vročina in tudi dež so jih v petih dneh izčrpali,

kljub temu so vsi prispeli na cilj, v baziliko v Mariazellu. Tam so romanje končali z zahvalno mašo, pri kateri se jim je pridružil blizu 300 vernikov iz Železne županije, ki so se v romarski kraj pripeljali z avtobusi.

L. R. H.

NA KRATKO

Na vitražu bo podoba blaženega Jánosa Brennerja

iz dobrodelnega prispevka osebe, ki ne želi biti imenovana. Nova pridobitev naj bi bila končana do začetka septembra.

V Slovenski vesi v kapejli nauvi vankiške za klečanje

V vüzenskom časi je Slovensko ves obiskala držina iz županije Zala, bili so pri slovensko-madžarski sveti meši tö. Nejdugo nazaj so pá

Župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika na Gornjem Seniku bo dobila novo barvno okno. Na vitražu bo podoba blaženega Jánosa Brennerja, duhovnika, ki je bil ubit v mladih letih. Vitraž bodo naredili

prišli v Slovensko ves ino so v kapejlo sv. Florjana prinesli 38 vankišov za klečanje. Vankiške so napravljeni iz rdečoga žameta, etak lepau pašejo v kapejlo.

www.radiomonoster.hu

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB